

fº 253r2, A, 1], i ha restat en forma sàvia *supòsit* [Belv.]; de *supost*, en plural resultà una forma vulgar val. *supots*: «y així ab estos *supots*, ningú s'admire si als adages, refranys o proverbis no troba el perquè ni per qui», Carles Ros (1736, *AdagesR*, p. 11); *suposició* [Lacav.]; *supositiu* [Belv.]; *supositori* [1868, *SLitCosta*].

Pressupondre [mitjan segle xv, *Curial, Spill* de JRoig], aviat substituït per *pressuposar*; *pressupòsit* [c. 1560, *Viudes i Donz.*] s'aplicà després a un pla de construcció (1680, *BSAL* vii, 15), i després al projecte del que s'espera gastar [1876, *DAG.*; Careta, *Barbr.*, 328, vacil·lant], però ha predominat *pressupost* [1868, *SLitCosta*] = cast. *presupuesto* [1817]; *pressuposar* [1878, *DAG.*]; *pressuposició* [Lab. 1840]; el cerdà Ant. Cayrol l'usa en el sentit de 'proposít': «Els margallers de la fàbrica cuitaren a avisar els seus pares: —Teniu el minyó que fa el *pressupost* d'ensorrar l'església!» (*Cont. Cerd.*, 66).

Del ll. *transponere* s'ha fet generalment *transposar* o l'ant. *traspondre*, *trasponent*, i *transposició* [Belv.]; *trasposta* s'usa en alguns parlars limítrofs amb el sentit del cast. *traspuesta*, de *trasponer* 'perdre's de vista': «allí, a la *trasposta*, gire's i veurà ---», Lluçena (1961). *Traspostar* antigament tingué el sentit de 'transportar, traslladar': les *VidesR* en explicar que del sepulcre de St. Andreu «ix manna», afegeixen «as(s)ò per aventura en antic temps fo ver, mas ara lo seu cors a Constatinoble és *trespostat*, segons que's diu» (ms. B), si bé P ho reemplaça per *transportat* (8t2); «una opinió filosofal --- so és que l'ànima d'un home en altre se pot *trespostar*», S. xiv, *Corbatxo* (*BDLC* xvii, 29).

Avui ha pres el significat de 'trasmudar-se el semblant, esblairar-se, esbarrellar-se': «Desfet o *traspostat*, home: homo sine colore», Lacav.; Lab.; que Careta recomana d'usar en lloc de l'acastellanat *demudat*; «al primer cop de tambó, / món amò, / Margarida sall en dansa; / al segon cop de tambó, / mon amò, / Margarida 's *traspostava*; / al tercer cop de tambó, / mon amò, / Margarida cau en terra», MilàF (*Romillo*, 262.38, que segons l'ús de *sallir* deu ser cançó pirinenca); «ARÍCIA: El rei! Poseu-vos en camí, avanceu-vos... us assoleixo prompte. / Aneu! --- (*entra Teseu*). Teseu: Us miro *traspostada* i com esbalaïda... Què vos passa? / Aquí Hipòlit què hi feia? ARÍCIA: Senyor, de mi son comiat prenia, i sos adéus me deia», Ruyra (*Fedra*, O. C., 1470.4).

Paborde, dissim. de *preborde* < *prebosde* ll. *PRÆPŌSITUS* 'posat al capdavant', 'cap, capítol' (s canviada en r, com passa normalment davant consonant sonora, cf. *carlà* ii, 625b45-58; *Carme* < *Cazme*, *targa* < *traga* etc.); *prebosde* restà en part en oc. ant.: «e l'abas e-l *prebosdes*, cascús ret so moster», *Crozada*, 5969, 6343; amb una altra evolució de la -s- sonora, *proboide* en un registre medieval de lluïsmes d'Albi (V. més dades en *PSW* vi, 494-5). «Ego Pere d'Aldorel, *preborde*», doc. de 1176 (*Cart. de Tavèrnoles*, 164-5); «B. Od vege<u>er del còmite --- nàfrà un homine, per mort; e-l *preborde* dexès [DESCENSIT] de la bèstia, e pres lo bàiuili, e ac-ne 105 sols.», doc. d'Aiguatèbia, princ. se-

gle xiii (PPujol, *DocVgUrg.*, 7.2), «podien pendre los dits malfeytors, e trer del loc hon fossen, en la senyoria del dit *preborde*», doc. de 1283 (1.ª *Congr. Hi. Cor. Ar.*, p. 88); en Desclot, variant amb una -r- encara afegida, per repercussió: en el setge de Mall., «lo *prebordre* de Terragona comensà a fer una cava molt gran --- e-l *prebordre* fé aportar lenya seca ---», Desclot (§ 41; *NCl.* ii, 121.26); de nou en ii, 127.3.

Aquí ja en la forma dissimilada: «lo *peborde* de Terragona»; «de continent lo senyor *peborde* manà a Bernat de Villosa, batlle de la Selva, fer un scorcoyl requerit ---» en un doc. de l'any 1333, del Camp de Tarragona (Careta, *Diccionari de Barbr.*, p. 351); *perbosde* de Tarragona en el *Llibre del Mostassaf* mall. En cat. arcaic: «que-l sagristan e-l capiscol n'auran escrit al *pebosdre*» a. 1316 (Finke, *Acta Ar.* iii, 317); *prebosde* en docs. ross. de 1347 i 1393; amb la r transposada, *perbosde* 1393, amb la s vocalitzada *preboyde*, -oide en onze docs. ross. des de 1283 a 1382; la dada més antiga és *Guillelmi preborde* a 1195, després *preborde* del Villar 1330; i molts, d'igual forma, en tot el S. xiv (*InvLC*, s. v.); «de mossèl *preboyde* de Pesilà» a. 1382 (ib., s. v. *mossèn*).

Forma que igualment trobem en les terres de més al Sud: «lo senyor *preborde*» c. 1200 llegeixo en el Capbreu de Besora de Solsonès c. 1200 (lín. 90, del ms. de Solsona); «per lo Sr. Archabisbe e per lo senyor *pebordre*» eiv., fi S. xiii (Macabich, *Feudalismo*, 11); i veg. encara, sobretot per al manlleu cast. *pavorde* [1611] el *DECH* (iv, 625b45-58); «R. de Gironella, *pebordre* de Lille --- la dita *pebordria* ---», Serra Vilaró, *Pinós i Matap.* iii, 167, que tot al llarg del llibre catalanitzat com a *pavorde* el ll. *præpositus* dels seus docs. en baix llatí (p. ex. un de 1326, p. 161). Del català, manllevat, *paborde* «preposítio de la antiga colegiata» Oriola (GaSoriano, *Vocab. Murc.*, p. 142).

Formes modernes: *pabòrda* 'encarregat d'una deïxa piadosa': «el sagristà fa de *peborde* del Camp de la Mare de Déu, de la Gresa» Molló, 1935; prob. *pebòrde* en cat. occid.: «La Cova del *Peborde*» en el terme de Cellers (Moror, Tremp, 1956), «en algunos cuerpos eclesiásticos, como en el cabildo de la colegiata de Manresa --- el que es superior, presidente o cabeza» (Cabrera, *Dicc. de Etimologías Cast.*, s. v.). A Mall. *pabordo* (TForteza, *Gram.*, 107n.); a Men. *pubòrdu* («carrer des *Pubordo* Martí» a Alaior, 1964); val. S. «plaça *pabòrde* Sala» a Pego (1964); *pobordre* en un llevador de St. Iscle d'Empordà, de 1789. S'havia pres el costum de grafiar-ho amb -v-, que és realment la pronúncia a Valls (diferenciació de bilabials): «Rec del *pubòrdu*» Valls (Carrer del *Pavorde* en el pla de la població que publica la GGC), i així ho portava el *DOrt.* i la 1.ª ed. del *DFa.*, rectificat com a *paborde* per indicació del mestre, en la 2.ª ed. Femení *paborda* a Vingrau poble ross. de parlar llgd. (on hi ha un «planal de la *pabòrda*» 1960); però més generalment *pabordessa*; 'elegida de les festes', V. la cita de Verdager a MORRATXA.

Pabordia: «arrenda la sua *pebordria* e rendes d'aquella e laurons e pertinències e drets d'aquella», doc.